

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 16 kor.
 Negyedévre — — — 4 .
 Helyben háchos hordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadátol
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 13.

Rezervisták.

Nemcsak Dolnji-Mihojlácson folyik most a hadgyakorlat, hanem szerte az egész országban.

Egyforma büszkeséggel nézzük valamennyit.

Mikor hidászaink ott lent a Drávánál egy »ellenséges« hadosztály szemelattára hidat vernek s mikor a körül igazán raffinált ügyességgel végzik mozdulataikat a csapatok: főlegelőleg hat lelkünkre. Nem kell félnünk a Pruth mögött leselkedő kozákoktól, elverik azok hátán a port a mi bakáink a jámbor kozákok saját dzsidaival.

Szinte kedve is volna látni az embernek azt a hajcziht: hadd lássuk, hogy fut a muszka a magyar baka előtt.

A gyilkos fegyverekkel tehát jól felszerelve fogunk szembeszállani, ha rákerül a sor.

Másutt is verik azonban a hidakat, nemcsak a Dráván. Verik pedig az országházba vezető hidakat Brassótól Pozsonyig s Mármarostól Fiuméig. Ez is hadgyakorlat, tele csillogó fegyverekkel (: igéretekkel), dübörgő ágyukkal (: fenyegetésekkel), vezérkarral (: központi pártiroda) és markotányosokkal (: kortesekkel). Hogy a hasonlóság a csalódásig meglegyen, a hadgyakorlaton legtöbb hasznot húz a markotányos, a választásokon a kortes.

Nem kevésbé lélekemelő ez az utóbbi harcjáték sem. Mennyi nemes jellemű hazafi bukkan itt egyszerre felszínre!

Egyik lelkesebb, mint a másik, egyik önzetlenebb, mint a másik, egyik többet adna a hazáért, mint a másik — nem kér érte cserébe mást, mint a t. választóközönség nemes bizalmát — és a képviselői megbízatást, a mandátumot.

Felvetődnek a legszebb honmentő eszmék, úgy hogy csak elcsodálkozunk rajta, miképpen maradhattak e nagyszerű eszmék mindmáig elrejtve?

Egyszerűen. Nem kell őket komolyan venni, mert hiszen az egész csak olyan hadgyakorlati tünemény. A dolnji-mihojláci jámbor granicsár-utód is nagyot csodálkozik rajta, honnan termett a szántóföldjére annyi kéknadrágos baka? Azt hiszi, az egész világ katona, pedig hát nem az. Nem fogja a választások alkalmával sem az ország azt képzelni, hogy egyszerre bőviben vagyunk a legpompásabb hazamentő fiók-Deák Ferenchezeknek.

Különösen akkor látjuk a bölcseséget a maga valóságában, ha közelről vizsgáljuk meg. Épp úgy, mintha a dolnji-mihojláci baka leveti a mundért, felelősről kisül, hogy csak — »rezervista« ő kelme.

A honmentő önjelöltek legnagyobb része is csak ilyen rezervista-politikus, a ki örül, hogy felvehette a komoly politikus egyenruháját. Azzal nem törődik, hogy tud-e benne megfelelően járni? Elég, ha egyet megtanul: szalutálni — Széll Kálmánnak.

Ezért aztán a programokban nincs is komoly dolog, csak ennyi: üdvözlöm Széll Kálmánt.

Ma is egy rezervista-programm akadt

kezünkbe. Rossz papíron, goromba betűkkel, rövid mondatokba szedve, alcímekkel illően megspékelve, a mi mind arra vall, hogy a program a derék magyar népnek szól. Ezzel a meglehetősen népies külsővel akarja talán elfogadtatni a tartalmát, a mely kezdődik dicső Kossuth Lajos apánkkal, »kinek neve örökké éljen« és végződik azzal, hogy a közös hadsereg meg az osztrák diplomácia örök életét a magyar nemzetre üdvösnek, dicsőnek tartja. Közben elfér az 1848. évi XX. tczikk (lelkészek állami fizetéséről) meg a kötött birtok felszabadításának követelése, a katonai szolgálati idő leszállítása, a külön vámterület s azért mégis és megint az örökös közös háztartás Ausztriával.

Már ekkora ugrást talán még sem volna szabad elkövetni? Kossuth apánktól, »kinek neve örökké éljen«, a kétféjű sasig, mely szintén örökké éljen! Kissé bajosan fog a kettő együtt megférni, különösen olyan derék kurucz magyarok fejében, mint a milyenek Biharmegye Hosszu-Pályi kerületében vannak.

Hanem a papíron — ott elférnek szépen. Öröm szemlélni azt a boldog harmóniát, a hogy megfér rajta mindez s kicsucsosodik az egészen előmlő lojális hangulatba: üdvözlöm Széll Kálmánt, mint leendő képviselőkollégát. Sejthetőleg papiroson fog azonban maradni az üdvözlés lényege: a képviselőkollégialitás is.

Ez csak egy példa — minek hoznánk fel többet is? Ilyen a többi is legnagyobb részt; csupa hazaboldogítás, mintha mi volnánk a leggazdagabbak kiváló, tevékeny, önzetlen férfiakban, mely belátásu

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az okularé.

Írta: R. Zs.

Hogy az emberek régente más szemmel nézték a világot, mint mi, mutatja ez a zavaros üvegű »okularé« is itt a kezemben. Még a tizenhatszodik század tudj' Isten melyik évtizedéből való s az időülte penésztől félig el-mállott tokjával talán tudna arról a pár emberöltőről mesélni, melynek magán hordja éveit és bélyegét.

De . . . mi is ez a furcsaság? . . . Mintha valami az én feltétlen szabadsághoz szokott, kissé renitens orromra nehezednék . . . Vastag kapcsok kanyarodnak a füleim mögé s két homályos fényű üveg-nyolcszög foglalja keretbe szememet, egy ismeretlen világot tárva föl előttük olyféle szokatlan alakokkal, a milyeneket csak hallomásból, meséből ismerem. Félig regebeli, szerény alakok ők, kik aligha vágytak valaha arra, hogy szellemüket felidéz-zék s mégis érdekesekek.

Hogy is mondjam? . . . Hol kezdjem? . . . Hát igen:

Mikor még a szemüveg előkelő rokonságával, a czvikkerrel, monoklival és lorgnon-nal ismeretlen valami volt a világon, élte világ-

korát a »pápaszem«, mely viszont akkor tartotta bevonulását a társaságba, mikor édes elődje, az »okularé« már visszavonult a nyilvános szerepléstől az előkelő világban, egy szerény kis unokát hagyva maga után, mely még ma is él itt-ott a pornép hajlékaiban, az ő neve alatt. A pápaszem és okularé között folytonos volt a hasonlatosság s csak annyiban különböztek egymástól, hogy az előbbi, mint újabb korbelti czikk, »pappendekli« tokban húzódtott meg s már orál alakja volt, míg az ókonzervatív okulárnak mindig nyolcszögű üvege egy telt a finom bőrrel bevont, esztergályozott fatokban, mint a hajdani vár ura kastélyában, a szikla tetején. Azonfelül egy elég feltűnő másik jel is megkülönböztette őket egymástól; a pápaszem foglalatja »csak« alig fél kisujnyi szélességet mért, míg az okularé éppen még egyszer olyan széles csont-, gyöngyház- vagy teknőczeretbe volt foglalva s kissé súlyos voltánál fogva nem volt szokásban állandóan viselni, s csak szükség, vagy alkalomadtán illett őt a tokból óvatosan előhuzva, az orra illesztetni. De még így is, idő multával a legtisztább élő görög orra is nyergét nyomott.

Ilyen nyereg volt a Zsuzsánna asszony orrán, a mi nem is volt csoda, hiszen harminczöt éven át hordott okulárét minden délután, késő estig, hogy a kissé talányos rajzu s

mai felfogásunk szerint nem éppen kifogástalan tisztaságú kártyán megkülönböztesse a vöröset, zöldet stb., mert Zsuzsánna asszony szenvedélyes kártyás volt. Míg az Istenben boldogult ura élt, nem hódolhatott annyira ebbeli szenvedélyének, mert hát . . . Mátyása bizony szigorú, rendszerető ember vala s megkövetelte tőle, hogy idejét háza gondjainak s gyermekei nevelésének szentelje. De mióta gyermekei kinőttek a gondoskodása alól, szigorú, de hűséges élettársa pedig ott pihent a fényes lombo hársfáktól beárnyalt kis palota sirboltjában, szabad ura volt idejének és cselekedeteinek s élt is e szabadsággal, mert a kártyapárti mindennap összeült nála. A tarokk volt kedvencz játékuk s ütötték a pagátot késő estig szakadatlanul, — azaz, hogy a vacsora megszakításával, mert arról bizony nem feledkeztek meg — közbe egy kis pletykával s többé-kevésbé ártatlan emberszólással fűszerezve a játéknak ugyi^e érdekes változatait.

A játékkompanisták négyese — a partnerek akkortájt még csak Angliában lehettek honosak — Zsuzsánna asszony személyéből, egy leánykori udvarlójából, egy szintén özvegy sógornőjéből s az esperes urból állott. Négyüket kitűnő barátság egyesítette, de azért a kártyaasztalnál néha nagy hévvel vitakoztak, sőt a szó komolyabb értelmében alaposan el is pöröltek, a mi azonban nem ejtett csorbát

politikusokban. Ha úgy volna . . . de mikor az országgyűlés bezáródik, akkor látjuk csak, mennyit váltottak be az ígéretekkel?

Nem is ül fel ezeknek a hangzatos programoknak ma már senki. Munkára kell ma hivatkozni, nem pedig ígéretekre; szilárd elvekre, nem pedig üdvözlő Széll Kálmán-okra. Hamar megismerjük ma már a Hány Jánosokat; nem a mult-ról beszélnek, hanem a jövőről — de azért csak megismerszik, hogy rezervista ő kelme!

Választási mozgalmak.

A bihari választókerületben is megindultak sőt javában folynak már a választási mozgalmak. Rigó Ferencz, a kerületnek volt képviselője f. hó 15-én tartja meg programbeszédét, mely alkalommal pártja Biharban fényes ünnepséggel fogja őt fogadni. A programbeszédet d. u. 4 órakor a bihari olvasóklubban fogja megtartani a volt képviselő.

A másik — ugyancsak Kossuth-párti — képviselőjelölt Kiss Elek váradi ügyvéd, a ki régebben e kerületben főszolgabíró volt, szintén most vasárnap fogja programbeszédét megtartani Biharban déli 12 órakor a községház udvarán.

A beszéd megtartására Biharból állítólag 100 választópolgár kérte fel Kiss Eleket. Programja ugyanaz, ami Rigóé, aki mellett Kossuth Ferencz már állást foglalt, de ennek dacára ugyanazon pártból két ellenfél fog küzdeni a bihari mandátumért.

Nagy izgalmat okoztak a Rigó-pártiak közt a tegnap kiragasztott nagy plakátok, melyek Kiss Elek programbeszédét hirdetik.

A felhívás a következőleg szól:

Polgártársak!

A bihari választókerületben választó polgárok tekintélyes része által a Kossuth Ferencz vezérlete alatti függetlenségi 48-as párt programja alapján képviselő jelöltül felkért és a képviselőjelöltséget elfogadott Kiss Elek ur választókerületünk szülőtte, programbeszéde megtartására f. év szeptember 15-ik napjának d. e. 12 órájában a községházánál meg fog jelenni. Felkérünk benneteket, hogy tömörüljétek

zászlója alá, tartsatok össze és beszéde meghallgatására jelenjétek meg mindnyájan.

A párt végrehajtó bizottsága.

A nagy-átádi szabadelvű párt 15-én, vasárnap délután 3 órakor tartja jelölt gyűlését. A párt jelöltje Széchenyi Aladár gróf. A függetlenségi párt is szervezkedik s legközelebb tartandó értekezletén fogja felállítani jelöltjét.

Az aranyos-medgyesi kerületben Szentiványi Gyula volt képviselőnek nincs ellenjelöltje. Nagybányán is egyhangú választásra van kilátás, a mennyiben Láng Lajosnak nincs ellenjelöltje. — Máté-Szalkán a függetlenségi Kossuth-párt Jékey Zsigmondot léptette fel Bartha Andor miniszteri titkárral, a szabadelvű párt jelöltjével szemben. — A krassói kerületnek két szabadelvű párti jelöltje van: Szemere Miklós és Böszörményi Miklós. Függetlenségi (Ugron-párti) programmal Bartók lép fel. — Nagy-Somkúton Teleki Géza gróf nem vállal mandátumot. Helyette eddig a szabadelvű pártnak két jelöltje van: Pap József dr. máramaros-szigeti táblai bíró és Bamberger dr. budapesti ügyvéd. — A fehér-gyarmati kerületben Luby Géza Kossuth-párti jelöltnek eddig nincs ellenjelöltje.

A pattersoni anarchista-kolónia.

Az a történelmi nevezetességű, véres esemény, mely a mult hét szomorú aktuálisává avatta Mac Kinley elnököt, ismét fölszínre vetett egy nevet, Czolgosz Leót, a Lucchenik és Brescik rokonát. A civilizált világ másodikban fordul immár Patterson amerikai város felé, ahol az anarchia eszméi szabadon tenyésznek s ahonnan a török és pisztolyok história-szereplésére elindulnak. Amerikában óriási a fölháborodás s bár még nincs véglegesen eldöntve a kérdés, vajjon mennyi a része a legújabb mérelyletben a pattersoni anarchista-kolóniának, mégis erősen hangoztatják, hogy ideje már megtisztítani azt a különös telepet, ahol gyilkosok szövetkeznek s klubokat alakítanak a tör és dinamit jegyében.

Patterson szereplése a kilenczvenes évek elején vette kezdetét, abban az évben, mikor Szciziliából és Massa-Carrarából a zavargások menekülésre készítették az olasz anarchistákat, kik az óceánparti világrész eme pontját szemelték ki új fészüknek. Egy Dumas nevű pattersoni lakos egyesítette akkor a különös kolónia tagjait és megalakította az első szociális

szövetkezetet Pattersonban. Egy gyanús hírű vendéglő külön terme lett az esti tanács-közások színhelye, ahova nem toladott a rendőrség kíváncsisága s zavartalan folyt a nagy eszme vajudása. Olaszországban hamar terjedt ennek a szívélyes fogadtatásnak s midőn a mi szomorú emlékü Erzsébet királynéknak gyalázatos meggyilkolása után immár teljesen veszélyessé lett az anarchistáknak Itália földje, megint kivándorolt Amerikába egy sereg gyanús olasz munkás. Ciancabilla József vezette át az Óceánon ezt a csapatot, akit később — 1899-ben — Malatesta Xavér, az ismert agitátor is követett. Pattersonban akkorra már teljesen megszilárdult a tett propagandájának szövetkezete. A tagok száma megnépesedett, saját pártlapjuk is akadt — a *Questione Sociale* — s az eszme fennen hirdette büszke jelmondát, melyvel hadat üzent a világrendnek és az államoknak. Malatesta és Ciancabilla megérkezéskor a pattersoni kolónia még inkább megizmosodott s megalakult a második anarchista hírlap is, az *Aurora*, melyet Ciancabilla adott ki 15.000 példányban. Pattersonból indult utra Bresci, hogy törét Umberto király vérebe mártsa; a bár sohasem tudták a bűnrészességet rájuk bizonyítani, több mint kétségtelen, hogy annak a király gyilkosságának Malatesta és Ciancabilla voltak a tervezői.

A pattersoni anarchista-klub tagjainak száma ma már több a kétszáznál, kiknek nagy része piemonti, de számos köztük a spanyol, német, lengyel és francia.

A prágai amerikai konzul mr. Doagelman, sok érdekes adatot mondott el erről a gyanús kolóniáról egy prágai újságírónak.

— Alapjában véve — mondta a konzul — nagyon józan nép az a pattersoni anarchista-telep s napi munkájukon kívül csak az eszméjükkel foglalkoznak. Hivatalos helyiségükben minden este tanácskozásokra gyülekeznek, ah l felolvassák a más országokból érkezett leveleket, távoli elvtársaik üzenetét; terveket szőnek és légvárakat emelnek a jövő misztériumaiba. Sokáig hiába kutatta a rendőrség a levélváltás mikéntjét s csak hosszas kísérletezés után tudtak a rejtélyes összeköttetés nyitására bukkanni. Az olaszországi levelek Dumas tagtárs címére poste restante érkeznek s ezeknek a borítékjain valami turini fényképész czégre diszlik. A legtöbb ilyen levél Flórenzából és Massa-Carrarából érkezik s titkos jelekkel vannak megszerkesztve. Ma már birtokában van az amerikai rendőrségnek a titkos írás kulcsa, de az eddig elkobzott iratokban csak ideális tervek és eszmék foglaltattak.

Napi értekezleteken kívül a pattersoni kolónia minden két héten színelőadásokat is rendez, amelyeket olcsó — csaknem ingyen — bemenet mellett mutogatnak. E darabok tár-

magánéletük kiváló barátságán. Egyetlen egyszer fordult elő sok évi játékukban, hogy hárman vitatták az igazságot az egyedül álló esperes urral szemben, mit az annyira szívére vett, hogy gyöngye rosszulletet adva okul, a szokott időnél jóval korábban, csöndes duzzogással távozott.

A többiek azonban folytatták a játékot s annak hevében észre sem vették, hogy a gyertyák kiégnek. Nagy lett a baj! Zsuzsanna asszony kitűnő okulárjával hűbba kereste át házának minden zugát, sehol sem tudott egy darabka gyertyát találni. Az utolsó részecske fagygyertyát a konyhából hozták be s künn, valami kicsorbult kis edényben, méceset gyújtottak, melynek belét a szakácsné rögtönözte nagy hirtelenséggel a tenyerében, gyuzsalyáról tépve le egy kis csomó kendert hozzá. A legközelebb öntendő viasz- és fagygyertyakészlet még nyersanyagban fektűt a kamarában s a küldöncz, kit reggel a városba küldöttek, ott rekedt a rossz idő miatt. Balázs ur, az aglegény házában soha egy szál, vagy mint a mai esetben is, egy darabka gyertyánál nem volt több. Minek is lett volna? Hiszen évek óta nem töltött otthon estét! Mert nem volt az a rossz idő, az a hó vagy bármiféle főrgeteg, mely megakadályozta volna abban, hogy baráti szeretettel tisztelt szomszédasszonyánál ne töltötte volna az estét. Természetesen csak

azóta, hogy »tiszteletre való« özvegyességben leledzett, mert az »Isten nyugasztalja Mátyással« szomszédok voltak ugyan, de azért elég ritkán látogatták egymást.

Igy hát a szegény megszorult, zátonyra került kártyások összes reménye Abrahám zsidóban összpontosult, kinek minden elképzelhető rendű portékával fölszerelt boltjában néha fagygyertya is volt kapható. De ez egyszer csalódtak, mert Abrahám, kit a kiküldött szolga legédesebb, tíz óra előtti álmából riasztott fel, teljes elázattal azt üzenté, hogy az utolsó két szál gyertyát az esperes ur gazdasszonyának adta el éppen ma; tessék ott keresni, még el nem égethették.

A főtisztelendő azonban, kihez nagyon engesztelő üzenettel küldtek gyertyát kölcsön kérni s kinek választát szívszorogva vártak, — hiszen egy érdekes pártit nem lehet csak úgy abban hagyni! — azt a választ küldte: »ha kiégett a gyertyájuk, menjenek aludni. Ő is lefeküdt már«. Ő, az irigy lélek! Sajnálja tőlük azt a kis mulatságot, mert ő, a haragjában, kivonta magát belőle! No várj csak, esperes uram! — fenyegetőzött Zsuzsanna méltó felindulásában — jöjjön csak a vizkereszt! . . . Majd visszafizet a főtisztelendőnek! Koledára a dupla tallér helyett csak egy Máriás-huszaszt fog kapni! Igen, csak egy Máriást! . . . De egyelőre mit tehetek egyebet? Mentek aludni.

Történt azonban a játéknál ennél saját-szerűbb, élethevágóbb eset is. Mindenki, a ki már kártyázott életében, tudja, mily szeszélyes jószág ez a játék. Majd ide, majd oda vonzza a szerencsét. Zsuzsanna asszonyt pedig már huzamosabb idő óta elhagyta az a pogány istenasszony, sőt mondani lehetett, hogy határozott balsors üldözte a játéknál. Vesztett folyton, szakadatlanul, úgy, hogy rövid időn belül nemcsak a legutolsó aranyát elvesztette, melyet bő házi köntösének oldalzsebében — megfelelőbb pénztárca híjában — egy elnyűtt hársnya sarkában bekötve hordott, hanem utolsó garasa is a zöld asztalra került és — eluszott. Több apró ékszertárgyat hasonló sors ért, míg végre nagynénjétől örökölt kedves okulárját tette kockára, remélve, hogy ez majd visszafordítja hozzá a szerencsét. De tévedni emberi dolog; ez történt Zsuzsanna asszonnyal is. Balázs ur nyerte meg az okulárét, melyben nyilván varázserőnek kellett rejteni, mert a különben kissé félénk aglegényt egész a merészségig fölbátorította a nyereség. Büszkeséggel vegyes örömmel illesztette orrára az okulárét s a mit eddig sohasem mert volna tenni, sűrűn bökölt az elhamarkodott veszteséget restellő háziasszonynak. Csak most ezen a szemüvegen át látja, mily üde és viruló a szomszédasszony. — mondotta — egészen olyan, mint menyecske korában. S ezt az ő már-már gyöngülő, mi ta-

gyai mind az ő pokoli eszméiket ölelik föl s terjesztik a jórész munkásokból álló nézőközönségben. Ők maguk a szerzők s a művészek és nincs híres darabjuk. A Bér határozott irodalmi színvonalon áll. Legnagyobb részben azonban mégis silány férczmű valamenynyí és sötét színekkel tárják a boron és társadalmi tragédiákat a kuliszák elé. Volt már darabjuk, mely Umberto király meggyilkoltatását dolgozta ki drámai cselekménynek s ebben — az illúzió kedvéért — állati vértől piroslott a tőr pengéje.

Legnagyobb hatással vannak azonban hírlapjaik, a *Questione Sociale* és az *Aurora*, amelyet ingyen osztogatnak. Népies hangon tartott, de lázító hatású cikkek képezik ezeknek a lapoknak a tartalmát s a szerkesztők — a két hatalmas pártvezér — különös gonddal számolnak be olvasóiknak a fejedelmi civilizisták magasságáról, az udvari élet fényűzéséről, a párisi czári napok pompájáról, amelyekkel szembe állítják a nyomor statisztikáit. Különösen tartalmas ebben a tekintetben az *Aurora* legutóbbi száma, mely illusztrációkkal kíséri a compiegnei kastély restaurált termeit, ahová Miklóst a párisiak elszállásolni készülnék.

Az amerikai kormány mindeddig nyugodtan nézte a pattersoni anarchista fészkek mozgódását. Umberto király meggyilkoltatása után ugyan elrendelte Hay államtitkár a pattersoni és hobokeni gyanus kolóniák megrendszabályozását, ez az intézkedés azonban inkább papirosan marad s a különös klubok éppen úgy virítanak, mint annak előtte. Most azo ban, hogy már az Egyesült Allamok elnökét sem kimélték, aki pedig teljes szabadságot engedett nekik s vendégszeretetet nyújtott a népszabadság nevében: most bizonyára meggondolják a dolgot Washingtonban s jobban ügyelnek majd a pattersoni király- és elnökgyilkosokra, mielőtt újabb meglepetéseket rendeznek a világ számára. (M-g.) —rt—

TAJÉKOZTATO.

Szeptember 11. A népnevelési egyesület vál. ülése. d. u. 5 órakor.
Szeptember 15. Állami tisztviselők értekezlete.
Szeptember 15. A »Nagyvárad-Velencei földművelők olvasókörének« táncvigalma.
Szeptember 15. Első jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a székesegyházban.
Szeptember 18. Meggyűlés.
Szeptember 22. Második jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a premonstreiek templomában.
Szeptember 26. Borsajtó kiállítás Nagyváradon.
Szeptember 28. 29. Szőlő és borkiállítás Erőműfalván.
Szeptember 29. Harmadik jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a Szt. László templomban.
Szeptember 29. A nőegylet közgyűlése.
Október 3. Képviselő választás Nagyváradon, a Sasban.
Október 19. 20. Lőverseny Nagyváradon.

Fregoli lelke.

Négy levelű lóherét szoktak keresni a szerelmesek. Ha találnak örülnek neki, lepréselik, zsuzsunak felakasztják stb. de meg nem eszik. Pedig a szerelmesektől sok minden kitelik.

Tisza-Lök választó kerülete az a szerencsés, mely a közelgő választás alkalmából négy levelű lóherét talált.

Hogy lepréseli-e, vagy felkőti zsuzsunak? nem tudom, de hogy be nem veszi, azt alapos okom van gondolni.

Ez a négy levelű zöldség, természetrajzi néven Dr. Papp Zoltán, az Orezi-kertben olvasgatja az »Egyenlőség« és »N. P. Journal« nevű töröl metszett lapokat, saját bevallása szerint.

De menjünk sorjában.

Az Orezi-kert örökzöldje, Dr. Papp Zoltán, meggondolva, hogy megbűnhötte már e nép a multat s jövődőt, fellépett képviselőjelöltnek, Kossuth-párti programmal.

Rövid politikai pályáján következő bűnökét vedlette le magáról.

1. Tisza-Lökön delet harangoztak, midőn program beszéde közepén járt. Dr. Papp Zoltán erre elcsuklott, szemeit égnek fordította, keresztet vetett magára és imádkozott. Ima után kijelentette, hogy bocsánatot kér választóitól a félbeszakításért, de neki első az Isten és haza, aztán a Boldogságos Szűz, Kossuth apánk és Rákóczy. A nép éljent zugott, lévén az egész publikum hitű katolikus.

2. Tisza-Lökről a szomszéd faluba ment papolni a jelölt ur. Itt így szavalt: »Protestáns vagyok s e protestáns puritán lelkiismeretemre mondom, hogy tántoríthatlan hive vagyok a Kossuth-pártnak, melynek elveit követték hajdan, Kossuth, Rákóczy, Bethlen, Mátyás az igazságos és Kalvin, a leghivebb protestánsok.«

A nép pedig éljenzett, lévén vad kalomista mind s a történelemtől e neveken kívül csak annyit tudnak, hogy — könyv.

3. Szomszéd faluba ment e kettős vedlés után a jelölt ur, hol az összes szavazók — zsidók. Nos! Ő így beszélt: »Megtörve állok előttetek testvérek. Én megvallom, hogy »bocher« voltam de szükségből kikeresztelkedtem, de testvérem most is rabbi Csorbán. Ime viselem most is a »zadeklit« és olvasom a »Tefilimet«, előfizetek az »Egyenlőség«-re és

naponkint olvasom az Orezi-kertben a »N. P. Journalt. Fogadjatok szívesen megtört testvértetek.«

4. Ahol vegyes a publikum, ott a külön vámtérületet és adó elengedést hirdeti — felekezeti különbség nélkül.

Ime négy vedlés. Hogy hány lőre maradt még vagy marad-e egyáltalán nem tudjuk, de eszünkbe jut egy adoma.

A zsidó szomszéd kölesönként egy fazekat, melyet eltört s így vissza nem adott. A szomszéd beperelte s így ügyvédhez futott:

— Mit én theygek? Itt a baj.

— Hát tagadjon állhatatosan. Tanu nines. Így nyerhet.

A tárgyalás elkezdődött s a vádra így reflektált a millióer jelölt:

— Thagadok Tek. törvény orak. Először is én soha nem kértem költsön fhazekat, másadszor, mikor ide adthak már rephegt volt, harmadszor, mikor vissza vittem, zaj zol ich leben egy csöph röphödés se nem valta rojto.

Az atyafit elmarasztalták.

Papp ur, ön jól beszél — kifogják dobni.

(Bővebben, lásd Presburger Tagblatt Nr. 1912.)

Kóby.

UJDONSAGOK

A képviselőválasztás Nagyváradon.

— A központi választmány ülése. —

Nagyvárad város központi választmánya tegnap délután tanácskozott a képviselőválasztás felett teendő intézkedésekről.

A választást Nagyváradon október hó 3-ára, csütörtökre tűzte ki.

Rimler Károly polgármester hely. elnökölt. Jelen voltak: Hlatky Endre, Rádl Ödön, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Mezey Mihály, Szokoly Tamás, dr. Radó Ignác, dr. Friedländer Samu, dr. Dési Géza és Istvánffy István jegyző.

Első sorban felolvasták az országgyűlést összehívó királyi kéziratot, a melyet álva hallgattak végig. — Hódolattal tudomásul vették.

Felolvasták továbbá a belügyminiszter általunk már közölt terjedelmes leiratát, a mely-

gadás benne, kissé vönülő szemével eddig nem is vehette észre.

Zsuzsanna mindent megkísérelt, hogy kedves okuláréját, melynek hiányát lépten nyomon érezte, — nyilván szokásból, mert kitűnő szemű volt, — visszaszerezze, de öreg barátja makacsul ragaszkodott hozzá és legfeljebb élete árán volt hajlandó tőle megválni, vagy pedig... ha Zsuzsanna asszony a kezét adja cserébe érte. E nyilatkozatra a háziasszony eleinte nevetéssel válaszolt, utóbb azonban boszankodott, sőt haragudott is; de öreg barátja nem tágitott: vagy... vagy.

— De kedves barátom, — próbálgatta Zsuzsanna a kiegészítést — hova gondol, hogy egy magamféle idős asszonyt akar feleségül venni? Ha már mindenáron meg akar házasodni, hát vegyen el leányt, vagy fiatal özvegyet! Mit akar velem? Hisz én már vén asszony vagyok? Mi célja volna a mi házasságunknak?

— S ezt ön kérdi tőlem, Zsuzsanna? ... A boldogság, melyet egész életemen át nélkülöztem! — felelte makacsul az öreg. — Én nem akarok minden áron megházasodni, hanem csakis kegyedet akarom feleségül venni, mert azt a boldogságot, melyet én sokat tapasztalt fejemmel még várhatok az élettől, csak kegyed adhatja meg nekem. Mit várjak én egy oly sok évvel fiatalabb nőtől, a ki más, újabb kor fellegében él s az én, szerinte ósdi szívemnek

érzelmeit nem tudná megérteni, egész életemhez kötött gondolkozásomat, szokásaimat legfeljebb kigunyolná. De szó, a mi szó, Zsuzsanna az okulárét csak akkor kapja vissza, ha előbb a kezét a kezembe tette.

— Az özvegyi fátvolt tegyem le? — sóhajtott Zsuzsanna. — De nézzem meg jól! Nagyon öreg asszony vagyok én már... Nézze csak, hogy őszül a hajam, kopik a fogam, ránczos az arcom, hajlik az alakom!

— Minden asszony olyan idős, miat milyennek látszik és én önt legfeljebb harmicöt évesnek tartom. A mi pedig engem illet, — folytatta önérzetesen felegyenesedve — dacára az ötvennyolcz ősznek, melyet hervadni láttam, egyáltalában nem érzem magamat öreg embernek, sőt fiatalos lelkesülés jár át.

Zsuzsanna kissé szomoruan mosolygott, de az a közel tizenöt év, mit udvarlója a korából letagadott, fölébresztette lelkében a hiuság rég szunynyadó csiráját s ezt Balázs ur is észrevette, mert midőn egy alkalommal szokott csendes járásával régi barátjától díszes szobájába nyitott, ott találta őt egy számlóra kapaszkodva, hogy láthassa magát a tükörben.

Hajdan a tükört a szoba díszítésére, semmint a használat okáért akasztották a falra s éppen azért, jó magasan helyezték el, úgy hogy a saját külsejére kíváncsi halandó legfeljebb a feje bubját láthatta meg benne. Azelőtt Zsu-

zanna nem is igen törődött az aranyozott mosolygó Psziche-fejekkel díszített, himes függönyökkel drapírozott tükörrel s leginkább a cselédeitől tudakolta meg, hogy egyenest van-e a fejkötője a fején s hibátlanul van-e rajta a ruhája; de most az ilyenekről legjobban szeretett személyesen, a tükör segítségével meggyőződni.

Balázs ur gyöngéd érzelmű, gáncs nélkül való lovagias ember volt a régi fajtából s a világért sem akarta volna öreg szívének nem fiatal hölgyét azzal zavarba ejteni, hogy elárulja jelenlétét, midőn ő ily fesztelenül hódol a hiuság — ő, mily érthető! — gyöngéjének. Óvatosan, diszkrét mosolylyal ősz bajusza táján, szó nélkül vonult vissza, de azontul ő maga is nagyobb gondot fordított a külsejére s öreg gazdaszszonya nagy csodálkozásra, sokat pörölt most a miatt, hogy ingeinek batiszt mell- és kézfodrait nem tégláztatja elég kifogástalanul. Dus ősz haja kifésülve, kikéféve — a korabeli czopf iránt halálos megvetéssel viseltetett — s a kabátján sem hiányzott azontul soha gomb.

Zsuzsanna pedig lassankint letette bő házi köntösét s régebbi diszruháit kezdte előszedgetni, úgy, hogy a sógornéja és a főtisztelendő összesugtak, hogy mi lesz ebből? ...

Es mi lett belőle? ... Zsuzsanna asszony visszaváltotta az okuláréját, mert hát — ő sem akart tőle megválni.

ben utasításokat ad a választásnál követendő eljárásra. — Tudomásul vette a választmány.

A belügyminiszter figyelmezteti továbbá a választmányt, hogy a választási helyiség megválasztásánál akként járjon el, hogy felesleges költség abból ne származzon, mert az illet nem fizeti meg az állam s a költséget a választmányának kell megtéríteni. — Ezen leíratot istudomásul vették.

A választási határnapot **október hó 3-ára tűzték ki.**

A helyiség kérdésénél szóba került, hogy a Sas szálloda nem eléggé felel meg a kívánalmaknak, azonban mivel alkalmasabb helyiség nincs a városban, ezen helyiséget jelölték ki. Az egyik küldöttség a 20. számú szobában, a másik az emeleti hátsó étterem hátsó részében működik.

Ezután a választási és küldöttségi elnököket, jegyzőket, helyetteseket választották meg.

Választási elnök: **Mezey Mihály**;
helyettes választási elnök: dr. **Hoványi Géza**;

I. küldöttségi elnök: **Mezey Mihály**;

II. küldöttségi elnök: dr. **Hoványi Géza**;

jegyzők: **Istvánffy István** és dr. **Thury**

Kálmán;

helyettes küldöttségi elnökök: **Mihelyi**

Adolf és **Reismann Mór**;

helyettes jegyzők: dr. **Radó Igoác** és dr.

Wanrek Kálmán.

Az I. küldöttségnél az olasz-í, váraljai és csillagvárosi választók szavaznak, a II. küldöttségnél az újvárosi, külvárosi és váradvelencei választók adják le szavazataikat.

A választásra vonatkozó összes tudnivalókat meghirdetik az összes helyi lapokban, falragaszokon és dobszóval.

Megkeresik a városi tanácsot, hogy a választáshoz saját kebeléből 2—2 megbízottat küldjön ki.

A polgármester-helyettést felkérlik, hogy 3—3 irnokot rendeljen ki; a város pecsétjét adja át a választási elnöknek; gondoskodik a rendőrség kirendeléséről s kérje fel a katonai parancsnokságot, hogy készenlétben s szükség esetén a választási elnök rendelkezésére álljon.

Az értekezlet ezzel véget ért.

Most már bizonyos, hogy Nagyváradon három képviselőjelölt lesz. **Tisza Kálmán** szabadelvűpárti, dr. **Barabás Béla** 48-as jelöltön kívül a szociálisták is léptetnek fel jelöltet. A szociálisták jelöltje **Pelczéder** Agoston budapesti asztalos.

Hir szerint a nagyváradai szociálisták a belügyminiszterhez panasszal fordultak **Gerő** Armin főkapitány intézkedése ellen. A szociálisták ugyanis kérték, hogy holnap vasárnap **Pelczéder** a Szent László-téren tarthassa meg programbeszédét, **Gerő** Armin főkapitány azonban ezt közrendészeti szempontból nem engedélyezte, hanem kijelentette, hogy a programbeszéd megtartására átengedi a város a tűzoltólaktanya nagy termét.

Allítólag a főkapitány ezen határozata ellen a belügyminiszterhez fordultak panasszal.

A szociálisták különben már falragaszokon hirdették, hogy a Szent László-téren tartja meg a jelöltjük a programbeszédét.

A főkapitány felhívta a párt vezetőjét, hogy szedjék le a falragaszokat, mivel a Szt. László-téren nem engedélyezte a beszéd megtartását.

Vantus, a párt elnöke kijelentette, hogy a párt megbízásából ragasztotta ki a plakátot

kat s így azokat nem vétetheti le. Erre a főkapitány más falragaszokkal beragasztatta a szociálisták plakátját.

A fővárosi lapok azon hire, hogy a helyi polgármester nem engedte meg a programbeszéd megtartását, töves.

Papucs — a királynak.

— Egy nagyváradai kisiparos ajándéka. —

Tuksa Pál nagyváradai papucs készítő úgy dolgozott egy pár szép papucsra, mintha remekbe készítette volna. Kiteremtettéte elől, hátul, alul, felül, mert hát olyan helyre szánta, ahova ilyen szegény kisiparos munkája ritkán talál utat.

Ő Felsége előtt akarta kifejezni a papucsokkal alattvalói szeretetét, hűségét. Mert a király részére készültek a becézgetett, finom jószágok.

A papucsokat a következő levél kíséretében küldötte el **Tuksa József** a kabinetirodába:

Ö cs. és kir. Kabinet irodájának.

Alulírott a legmélyebb hódolattal és alázattal esedezem és kérem az Ö cs. és kir. Kabinet irodáját, hogy ezen sajátkezű munkámat Ö cs. és kir. Felsége elé juttassa, a melyre egy hű igaz alattvalója kíván sok sok születésnapokat s éljen soká e boldog magyar haza öröme.

Kelt Nagyvárad, 1901. aug. 16.

maradok

hű alattvalói hódolattal és alázattal

Tuksa József,

kisiparos.

Tuksa már elképzelte, milyen örömmel fogadja a felség az ajándékot, milyen figyelemmel próbálgatja az ő kezemunkáját. Azonban ötlet is az a sors érte, mint sok más embert: csalódott.

A belügyminisztertől visszajött a levele, azaz, hogy a kabinet iroda megjegyzés nélkül küldte le a levelet s az ajándékot.

A papucsok így visszakerültek **Tuksához**, a kit most csak az vigasztal, hogy a papucsai — világlátottak.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Hol a morál?** A *Los von Rom* mozgalomnak, a hazaárulók és hitehagyottak gyülekezetének vezetői, hogy könnyebben rábíráják a balekokat, piszkos, minden alapot nélkülöző támadásokat indítottak **Ligouri Sz. Alfonz** erkölcsstana ellen. **Bánffy** lapja, a *Magyar Szó* is utánuk ment s valami obskurus *Tüdős* tollából arczpirító leveleket közölt a jezsuiták és pápisták erkölcsstana ellen. Egy undorító szemlévényt annak idején mi is bemutattunk és felhívuk reá a budapesti ügyészség figyelmét. — Most a német lapok felháborodva közlik a protestánsok közlönyének, a *Münchener Neueste Nachrichten*-nek következő épületes tanácsát:

»Ha vendéged udvarias a lányaidal és szolgálóiddal szemben, örülj neki, hálaát láthatod benne. Mégis ha lányoddal nagyon bizalmasodni talál a vendég, bánj el vele katonás rövidséggel, s tiltsd ki őt a házadból. Ha szolgálóddal cselekszi ugyanazt, észre se vedd. Ezzel ugyan sem néked, sem a házának nem árt.

Ajánljuk a morális tanításnak e szép példányát a *M. Szó Tüdősének* figyelmébe.

* **Állami tisztviselők mozgalma.** Az állami tisztviselők fizetésének rendezése s a szolgálati pragmatikának helyesebb alapokra fektetése iránt megindult országos mozgalomban résztvesznek a nagyváradai állami tisztviselők is s a 8-án megtartott értekezleten már döntöttek is az iránt, hogy mi módon csatlakozzanak az országos bizottsághoz s kik által képviseltesék magokat a fővárosban tartandó kongresszuson. A további szükséges lépések megtétele czéljából **Medvigy** Mihály bizottsági elnök kir. táblai tanácselnök új értekezletre hívja össze a helyi bizottság tagjait.

Meghívó.

Az állami tisztviselők helyzetének javítására megindult mozgalom folytán alakított helyi bizottság összes tagjait az 1901. évi szeptember hó 15-én (Vasárnap) d. e. 10 órakor a kir. törvényszék teljes ülési tanács-termében (I. emelet 40. ajtó.) a tisztviselői kongresszust előkészítő központi bizottság által megküldött emlékirat tervezet ismertetése és megbeszélése czéljából tartandó ülésre azzal van szerencsém meghívni, hogy az tekintet nélkül a megjelentek számára meg fog tartatni.

Az ülésen az összes, az ügy iránt érdeklődő tisztviselők szívesen láttanak.

Nagyvárad, 1901. évi szept. hó 13-án.

Medvigy Mihály s. k.

bizottsági elnök.

* **Hangverseny a színházban.** **Szlávy** Pál hontmegyei főszolgabíró kérvényt intézett Nagyvárad város tanácsához, hogy szeptember hó 17-ére engedje át hangverseny czéljaira a Szigligeti-színházat. **Hegedüs** Ferencz 12 éves hegedű virtuoz szándékozott hangversenyt rendezni e napon Nagyváradon. A városi tanács azonban, tekintettel a közeli szini szezonra s mivel a színházat csak most takarították ki és a világító készülék sincs használható állapotba felszerelve, a kérelmet nem teljesítette. Így valószínűleg elmarad a hangverseny.

* **Pénzhamisító banda.** Temes megye Nagy-Zsám gazdag sváb községében e hó 7-én az ott állomásozó csendőrség pénzhamisító bandának jött a nyomára, a mely egyforintos, egykoronás és tízfőlőres pénzeket készített. A hamisított 27 darab egyforintos, a melyeket megelőzőleg a verseczi kir. járásbíróshoz szállítottak be, oly kitűnően sikerült, hogy a valódiaktól csak a szélírás hosszabb vizsgálása után lehetett megkülönböztetni, mely kezdetlegesen nyomtatott ki a pénzgyártó préssel. A prés előkerítése végett egy jómódu sváb udvarán a kútból hivatalos felügyelet alatt a vizet kiszivattyúzták, mert pénzgyártógépet és nagymennyiségű hamis pénzt dobta bele. A kútban csakugyan 3 darab pénzcsináló gépet és nagyobb mennyiségű pénzt és anyagot találtak. Előzetesen egy 60 éves sváb asszonyt, kinek lakásán 27 darab 1 forintos találtak, a fehértemplomi ügyészségnek adták át. A gép megtalálása után a tetteseket is elfogták. Számszerint tizenkettőt. Ezek közt 7 német, 2 oláh férfit és 3 asszonyt a csendőrség a verseczi kir. járásbíróshoz vitt be, honnan őket másnap Temesvárra a megyei kir. ügyészséghez vitték. Ugyancsak 11-én körülbelül 8 kiló sulyu anyagot és hamis pénzt küldtek postán a temesvári kir. ügyészséghez.

* **A választások Bihar megyében.** Bihar megye mind a 12 választó kerületében erősen dolgoznak a politikai pártok, hogy képviselőjelöltjeiket besegítsék a parlamentbe. Egyhangu választás aligha lesz az egész vármegyében, legfeljebb — amint még most látszik — a tenkei kerületben választják meg egyhangulag **Hlalky** Endrét. A megyei központi választmány még nem tartott ülést s nem határozta meg a választás határidejét, azonban úgy értesülünk, hogy a vármegye intéző férfiai mindjárt az első napra, október 2-ára akarják a biharmegyei választásokat kitűzni.

* **Uj bibornokok.** Római hírek szerint XIII. Leó pápa a legközelebbi konzisztóriumban *Talliani* A. bécsi nunciust és *Kohn* ol-müzei érseket bibornokokká fogja kreálni.

* **A »Népkönyvtár« megnyitása.** Értesitem a nagyváradi Népkönyvtár váraljai osztályának olvasóit, hogy a július, augusztusi nyári szünet után a könyvtár szeptember 15-én ismét megnyílik és úgy mint eddig, csütörtökön és vasárnap 6—7-ig, a közönség rendelkezésére áll. — Az új belépők tájékozására pedig tudatom, hogy a nagy számú szépirodalmi-, történelmi- és gazdasági művek, a közönség igényeit és ízlését mindenben kielégítik. — A könyvtár használata ingyenes s a könyvek sajátkezűleg aláírt íveken adhatók ki. — A könyvtár helyisége a váraljai közönségi elemi fiúiskola V—VI. osztályában van. Nagyvárad, 1901. szept. 10. *Mártonffy* Zoltán, könyvtáros.

* **Rendőri brutalitás.** A közelmúlt napokban *Rendőri brutalitás*, *A börtön tilka* czímen megjelent hírlapi közleményekre vonatkozólag a rendőri sajtóiroda a következőket közli:

A lapokban fentti czim alatt közölt hirre *Gerő* Armin r. főkapitány azonnal vizsgálatot indított. A vizsgálat során megállapított, hogy *Bungó* Tógyer kocsis (Diósi fakereskedő szolgálatában) szombaton este a kishidon őrszem szolgálatot teljesítő rendőrt azért, mert ez a stráfszekérrel fuvarozó kocsiat a hidon átengedni nem akarta, sőt a veit utasításhoz képest feltartóztatla, ostorával kezén megütötte. A vasárnap reggeli 8 órára illetéktelen közeg által felidézett *Bungó* a rendőrségen 8 órakor megjelent, majd, miután az idéző rendőrközeget a hivatalos helyiségben nem találta, távozott s 9 óra tájt újból megjelent. A kocsiat akkor a rendőrlégénységi szobába vezette a panaszló rendőr s a legénységi szobából csak déli fél 12-kor állította a bűnügyi kapitány elé, a hol *Bungó* kihallgatottat s ahonnet kihalgatása után el is bocsáttatott. *Bungó* abbeli állítása, hogy reggeli 9 órától délig folyton ütötték-verték, csak *résben nyert be igazolást*. Tény az, hogy kihallgatattása alkalmával egyetlen szóval sem említette azt, hogy őt bárki is bántotta volna, tény az továbbá, hogy hétfőn reggel, midőn az Irgalmasok körházában felvétel végett megjelent, az orvosok rajta külerőszak okozta sérülés nyomát a bal-kar felső harmadában levő kis, kerek kékes folt s a jobb szem túlkhártyája elveresedésen kívül — nem konstataáltak. Tegnapi kiadott nyilatkozatuk szerint *Bungó* Tógyert ma sem az általa veit súlyos sérülései alapján gyógykezelik, hanem a bal láb hüvelyk ujján elmérgedt pattanás miatt. De mert megállapított tény, hogy *illetéktelen egyén formálisan tartóztatla* s mert tény, hogy *letlleges bántalmazást szenvedett* s így a hivatalos hatalommal való visszaélés, továbbá a tetlleges bántalom tényleg fennforog, *két rendőrt haladéktalanul felfüggesztett a főkapitány* ki az ügyre vonatkozó iratokat, a tettesek legszigorubb megbüntetésé czéljából holnap átteszi a kir. ügyészséghez.

* **Merénylet egy tanítónő ellen.** Vakmerő merénylet történt e hó 8-án Tóhat községben *Alberti* Róza odavaló tanítónő ellen, a ki — mint levelezőnk írja — majdnem hívatásának esett áldozatul. A hét folyamán ugyanis a beiratkozások voltak folyamatban az állami községi iskolában. A tanítónő a saját osztályában végezte a beiratkozásokat, a mikor is megjelent ott *Kalás* Antalné is és a leányát akarta beiratni a harmadik osztályba. Minthogy azonban a kis leány a második osztályban elbukott, a tanítónő visszautasította a második osztályba. Emiatt az anya éktelen haragra lobbant s hangos szóval kezdte a tanítónőt szidalmazni, míg végre ellávozott. Nemsokára ezután megjelent *Kalás* Antal, a kis leány apja és követelte, hogy leányát a harmadik osztályba vegyék be. Minthogy a kívánságát megtagadta a tanítónő, *Kalás* dühében neki rontott a védtelen leánynak s fojtogatni kezdte. Több

asszony, a ki a beiratásnál jelen volt, megragadta a merénylet s a lárma befutott *Baráth* Kálmán tanító is, a ki azután a merénylet eltávolította. Aznap estefelé a kisaszszony gyanúlanul haladt hazafelé az iskolából. Egyik utcasaroknál hirtelen elébe toppant *Kalás*, egy doronggal vérvívágott a kisaszszonyon, a ki rögtön elesett. A merénylet azután még több ütést mért a kisaszszonyra s verte mindaddig, míg az összefutott emberek le nem fogták a merénylet. A megtámadott tanítónőt eszméletlen állapotban szállították haza a lakására, a hol jelenleg súlyos betegen fekszik. A merénylet átadták a csendőröknek, kik egyelőre a járásbíróság börtönébe kísérték.

* **Rablógyilkossági merénylet.** Vakmerő rablógyilkosság tartja izgalomban *Ovár* község lakosait. Teguapelőtt ugyanis *Hinka* Ferencz házából nagy sikoltozás hallatszott, mire a szomszédok figyelmesek lettek s látták, hogy a házból egy öreg koldus menekül. *Hinkák* szomszédnője, *Földes* Imréné rögtön átfutott s a mint az udvarra ért, az egyik *Hinka*-gyerek az udvaron jajveszékelt, a másikat pedig, a kis *Hinka* Annust a szobában halva találta. A kis fiu azután elmondta, hogy *Barner* Miksa, az öreg koldus bement hozzájuk koldulni. Ők a konyhában voltak, mikor *Barner* belépett s mikor a kis Annusnak a testvére azt mondta neki, hogy menjen Isten hírével, mert nincs otthon rajtuk kívül senki, az öreg bement a szobába és magára csukta az ajtót. A kis Anna és a fiu utána ment s látta, hogy az öreg a ládát felnyitotta, mire a kis leány odaugrott, hogy a ládát lecsukja. Ekkor *Barner*, a koldus botjával ráütött a kis leány fejére, mire az elesett. A kis fiu látván, hogy nővérel mi történt, kifutott az udvarra és segítségért kiáltott, mire *Földesné* átfutott. A vén koldus botja halántékán érte a kis leányt s ennek következtében rögtön halált idézett elő. A vén koldus, a mint a szerencsétlenség megtörtént, a nélkül, hogy elviitt volna valamit, elmenekült, de csakhamar elfogták. *Hinka* és felesége, akik a mezőn dolgoztak, csak jó későn tudták meg, mi történt náluk s mire haza értek, a gyilkost a csendőrök már elkisérték.

* **A kínai császár ajándékai.** Csung herczeg *Danzigban* a kínai császár részéről nagyszerű ajándékokat fog átnyujtani a német császárnak. Az ajándékok közt van tíz vég selyem, egy összeválogatva, hogy teljes képet nyujtanak Kína selyemszövéséről. Van azután két egy-egy méter magas remek bronz váza, melyet két zománcban diszlő mandolafaágak diszitenek; továbbá két nagy kerek csecsebecse tartó, egy-egy darab korából kifaragva. Legszebb darabja a köldeménynek egy tentatartó bronzból, melyet rubinok és smaragdok diszitenek. Alabástromból faragott csészék s nagyszerű porcellánedények egészítik ki a valóban császári ajándékot.

Történelmi ellentmondások.

(Folyt.)

Ellentmondás az is, hogy a nép kezdte kiáltozni az »Ejjen *Mátyás* Király«-t, a *Dunajegén* ácsorgó katonaság, csak estefelé kiáltotta ugyanezt. (J.: M. N. T. 299.) Más művek azt tanítják, hogy a katonaság kiáltása volt az — első.

Ellentm. hogy *Mátyás* nem engedte a nyomda behozatalát, nehogy elnyomja az a kézirók remek munkáját. *Jókay* M. N. T. (342. l.) azt mondja, hogy ő hozta az első nyomdát *Budára*. *Geréb* László volt a nyomda vezetője s az első könyv czime: *Cronica Hungarorum*. Ennek meg az mond ellent, hogy azt a munkát, *Mátyás* király halála után fejezték be.

Ellentmondás: *Mátyás* felkerestette a

Kuma-partján maradt régi magyar törzset. Ide akarta őket telepíteni Magyarországra. De az orosz czár nem engedte meg országán keresztül a népvándorlást. (J.: M. N. T. 340.) Más előadás azt mondja, hogy az orosz czár kért *Mátyástól*, ágyuöntő, kezelő, bányász, ötvös, edénykészítő embereket. Egyik orosz pénzen *Mátyás* és *M. org.* czimere, más oldalon *Szent László* képe van. Csak az orosz körirat mutatja, hogy nem magyar a pénz. Pénzverőt is *Mátyástól* kérte az orosz czár. (F.: M. N. T. 340.)

Ellentmondás: Egy történelmi munka *Ulászló* szájába azt a panaszt adja, hogy a királynőt, a születésnél jelen volt *Zápolya* János miatti kellő segélyhiány ölte meg. Másik történelmi munka előadja, hogy *II. Lajos* idő előtt született! Felvágott állatok belsejében nevelték jó darabig. Két éves korában *Pisó* *Jakab* nevelése folytán hat nyelvet beszélt. Nyilvános tornában díjat nyert. Korát meghaladó, magas, erőteljes testalkattal mindamellett karcsu termettel bírt. Ereje, ügyessége, bátorsága a nézők tapsait vivta ki. Szóval a »tökéletes lovag minden kelleke meg volt benne«. Egy harmadik történelmi munka meg azt mondja, a »kora szülött király egész életén át csenevésznek maradt. Husz éves korában már meg volt örülve«. — A felvágott állatok belseje is probléma olyan állítással szemben, hogy »*II. Ulászló* király asztalán nem mindig volt elegendő kenyér«. Az is ellentét hogy a *Pisó* *Jakab* által jól nevelt ifju, léha társak körében végezte a kicsapongásokat, minél zajosabb multságokban kívánt résztvenni.

Ellentmondás van a történetírók művében, midőn egyik azt mondja, hogy *Lőrincz* pap *Nagyvárad* vidéken állt a keresztetek élén, ugyanitt legyőzve, »nyáron süttöttek meg, mint a malacot«. A másik azt írja, hogy *Dózsa* öt *Temesvár* felé előre küldötte, s *Békés* megyében érte őt utól *Bakács* *Tamás* bibornok szétosztást javasoló rendelete. Mások szerint ime a *Rákoson* van.

Már a nyáron megsűtés tényét az is czáfolja, hogy *Lőrincz* pap, ugy a csanádi, mint a *temesvári* ütközetekben tevékeny részt vett! *Temesvárról* menekült el *Bács* megyébe, majd a *Dunántulra*.

Hogy *Nagyvárad* alatt legutóljára lett volna az ütközet, annak ellentmond *Perényi* váradai püspök; a két *Artándy* s a többieknek a *temesvári csatában* részvétele. Mert csak nem hagyják el saját tűzhelyüket, mikor azt is közvetlenül fenyegette a baj.

(1626-ban történt a királylány kiáltás. 1621-ben pedig *Bathlen* lemondott a királyi czimről? — Ez vagy ellentmondás, vagy évszám hiba, (Sz. P. D. t. I. 258.)

(Történelmi ellentmondás az, hogy a *Tomory* érsek által megmentett királyt egy utazó épületben tartott pihenőnél maga *Zápolya* *György* ölte meg. Ugyanott vágták le a király védelmére elősiető *Tomoryt*, *Zápolya* *György* katonái. *Jókay*: *Fráter* *György*.)

1526. szept. 2-án *Perényi* *Ferencz* váradai püspök holttestét; édesanyja *Perényi* *Ferenczné* kereste fel a harcmezőn. O temettette el az elesett magyarságot is.

Vége köv.)

IRODALOM.

Lejáró pályázatok a M. Tud. Akadémián. Az akadémia jutalomtételi közül szeptember 30-án a következőknek jár le a határidejük: 1. *Teleki*-jutalom, 100 arany: szomorujátékra. 2. *Farkas-Raskó*-jutalom, 200 korona: hazafias költeményekre. 3. *Pécze*-regényjutalom, 200 korona aranyban: 1899—1900-ban megjelent történelmi vagy társadalmi regényre. 4. *Karácsonyi*-jutalom, 200 arany: regényre. 5. *Nádasy*-jutalom, 200 arany: elbeszélő költeményre. 6. *Lukács* *Krisztina*-jutalom, 2000 korona a magyar nyelv török elemeire (nyílt pályázat). 7. *Gorove*-jutalom, 100 arany: a művészet és erkölcs viszonyára. 8. *Vigyázó*-jutalom, 1200 korona: a természet-

utánzás elveire. 9. *Ipoly*-jutalom, 2000 kor.: m. kódexek forrásainak kimutatására. 10. *Román-Petre* község jutalma 1000 korona: magyar nyelvtan oláh népiszkolák részére (nyil. pályázat). 11. *Első magyar* általános biztosító társulat jutalma, 1000 korona: mezőgazdasági témek hatása a népesedésre. 12. *Lukács-Krisztina*-jutalom 2000 korona: Eötvös József báró hatása a magyar jog- és államtudományok fejlődésére. 13. Magyar *Kereskedelmi Csarnok* Széchenyi-adománya, 1000 magyar Frank: a kicsinyben való kereskedés. 17. Ezenkívül ugyanakkor járnak le a *Semsey* Andor igazgatósági és tiszteleti tag adományából: a) magyar nyelvtanra, b) magyar irodalomtörténetre, c) Magyarország arkeológiájára, d) Magyarország történetére, e) a Szent István koronája alá tartozó országok földrajzára, f) Magyarország közigazgatására, g) a magyar birodalom geológiájára, h) Magyarország ásványainak leírására, i) Magyarország flórájának megírására és k) a magyar birodalom faunájára 1897. május 5-én újra kihirdetett 20.000 koronás jutalmak. Másodjutalom ezeknél mindegyiknél 3000 korona. Mindenrendű pályaművet az Akadémia főtűkari hivatalához kell beküldeni. Részletes fölvilágosítással szolgál az Akadémiai Értesítő ez évi 137-ik füzeté.

Az »Egyházi Közlöny« 37. száma a következő tartalommal jelent meg:

Vezércikk: A sötétség hatalma. — Egyházi értesítő. — Tárca: Harry. — Országos katolikus nagygyűlés. — Hétről-hétre. — Pap és lelkiatya. — A szent sir helye. — Nyitra-Bajna. — Második Országos Katolikus Nagygyűlés. — A hadkötelesek összeírása. — Apróságok. — Irodalom. — Személyi hírek. — Momento. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

A megrendelések Budapest, VII., Szegényház-tér 8. sz. alá a szerkesztőségbe küldendők. Előfizetési ára egy évre 10 kor.

EGYESÜLETEK.

A »Biharvármegyei népnevelési Egylet« gyűlése. A »Biharvármegyei Népnevelési Egylet« választmányja ma, szombaton d. u. 5 órakor (közs. polg. fiúiskola épületében földszint 10. ajtó) gyűlést tart.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Írta: Lucien Biart.

Francziából: K-6.

68.
— Mit törődöm én a világgal! ismétlé Micaela. Akár vétkes Miguel, akár nem, ő az én férjem lesz. Ő szerencsétlen és szenved, meglátogatom őt, ha egyedül kell is Orizavába mennem s ott az öröknek könyörögöm.

Alvarez hiába igyekezett megmásítani Micaela elhatározását.

— Már is sokat késten, folytatta a leány; ez a színlelés, mit magamra erőszakolok, rosszabb a halálnál. Miguel vádolják, elfogták; akarom, hogy mindenki tudja, hogy én őt szeretem. Igaz, hogy atyám meg fog átkozni, de majd megbocsájt, ha látja haláloamat.

Megindulva a gyermek fájdalomán, Alvarez bátorítani próbálta, hogy küzdye le fájdalmát és legyen könyörületes don Estevan iránt.

— Vezessen Miguelhez, ismétlé a leány állhatatosan.

— Jól van, holnap Orizavába megyünk, mondá végre az udvarnagy.

Micaela elragadtatva vetette magát keresztatyja karjaiba; azután lassanként visszaesett abba a komor egyhangúságba, mely Ricardo szerencsétlen halála óta erőt vett rajta. Ismét felült lovára, újra bejárta a kedves helyeket és tizedszer is elmondta szerelmük történetét, terveiket, melyekből csak egy dolgot felejtettek ki: a szerencsétlenséget, a mely most állott bosszút rajtuk.

Éjszaka felé járt már az idő, mikor sétálónk a tanyára értek. Micaela, mintán megeskette keresztatyját, hogy ígéretét megtartja, a kápolnába ment imádkozni.

Don Estevan nyolcz óra tájban érkezett meg s átölelte barátját, ki elibe sietett.

— Minden erőlködésem hasztalan volt, mondá halkán, a bíró hallani sem akart a dologról, reggel végrehajtkák az ítéletet.

Alvarez újját ajkaira helyezte, azután visszatért keresztatyjához, sürgette a vacsorát és a szokottnál többet beszélgetett. Sikerült is szórakoztatni barátját, eszébe juttatván ifjuságuk néhány érdekes eseményeit; sőt néha Micaela arcára is mosolyt tudott varázsolni, ki ugy látszott, hogy teljesen megnyugodott keresztatyja ígéretében Miguel meglátogatására vonatkozólag. Ő is részt vett a társalgásban s mindegyre élénkebben beszélgetett, de a mily arányban nőtt az ő kedve, éppen ugy szomorodott el Alvarez folyton arra a borzasztó ébredésre gondolva, mely a leányt fenyegette.

Tizenegy óra tájban elváltak.

— Holnap! sutogta Micaela keresztatyja fülebe, amint elbúcsuztak.

Azután atyjához ment. A csillagok sápadt sugaraikat szórták a földre, melyek oly fantasztikus kinézetet adnak éjjel a tárgyaknak a tropikus éj alatt. Mély csend uralkodott, a legkisebb zaj sem volt hallható. Az indiánok kunyhóiban minden világ kialudt, kivéve a Naphalt.

Micaela karonfogta atyját s néhányszor végigjárta vele a folyosót.

— Nagy titkot akarok önnek elmondani, atyám, szót egyszer váratlanul.

— Titkot, édesem? hiszen most gyászruhát hordasz s nem hiszem, hogy valami szép öltönyre jött volna kedved.

— Az én titkom komoly; holnap megfogja tudni atyám, ha megígéri, hogy nem fog nagyon haragudni.

— Haragudni? Kire?

— Én rám, felelt a leány jobban megszorítva atyja karját.

— Istenemre, te kissé különös vagy, szoktam én rád talán haragudni? Beszély félelem nélkül.

Az ültetvényes elhallgatott és hallgatózni kezdett: mert távolról mintha valami zaj közeledett volna, egy kutya ugatni kezdett s csakhamar egy meszticz vágató paripán érkezett a csarnok elé s leugorva a habzó állatról a lépcsőn felsietett.

— Don Estevan Guterrez? kérdé a lovag kalappal kezében.

— Mit akar tőlem? mondá az ültetvényes előrelépve.

— Az én gazdám, Fuenléal Juan küldött önhöz, s kéreti önt mindenre a mi szent, hogy olvassa el ezt a levelet. Ha betegsége lekötve nem tartaná, maga jött volna el.

Don Estevan a szobába ment, hogy világosságot keressen. Micaela a küldönczhöz közeledett.

— Te don Juan Fuenléaltól jössz? kérdé.

— Igen; én vagyok a legrégebb szolgája.

— Régóta nem láttad fiatalabbik uradat?

— Ma este öleltem meg utoljára ebben az életben, felelt az öreg zokogva.

— Miért mondd, hogy utoljára?

— Jézusom, hát nem tudja a kisasszony, hogy halálra ítélték s néhány óra mulva főbe lövik?

Micaela felsikoltott.

— Miguel! Miguel! kiáltott borzasztó hangon.

Don Estevan ijedten odafutott s karjába fogta az összeesni készült.

— Mi az? az Istenért beszélj, mi bajod.

(Folyt. köv.)

Igazságszolgáltatás.

Bűnös-e? A nyáron nagy feltűnést keltett *Lamotte* Vilmos bankpénztáros esete. *Lamotte* az egyesült fővárosi takarékpénztár szolgálatában állott s eltűnt a kezén körülbelül 12.000 korona. Az aránylag csekély summat, ugy tartották, hogy elsikkasztotta. A

gyanusított ember napokon keresztül arról igyekezett felelőseit meggyőzni, hogy egy félnek, a kinek 125 koronát kellett volna kifizetnie, tévedésből 12.500 koronát fizetett s innen támadt a hiány. Védekezését azonban nem hitték el s bűnvádi följelentést tettek ellene. A mint meghallotta ezt *Lamotte*, öngyilkossá akart lenni, de sebe, melyet egy revolvergolyó ütött a mellén, nemrég begyógyult. A kórházból aztán a mult héten egyenesen a börtönbe vitték a boldogtalan embert s ellene a vizsgálóbíró kimondta az előzetes letartóztatást. *Lamotte*, továbbá is az ártatlanságát emlegetve, felebbezett s a törvényszék vádtanácsa most foglalkozott ügyével. A törvényszék helybenhagyta a vizsgálóbíró végzését.

TAVIRATOR.

Király gyakorlatok.

Dolnji-Miholjác, szept. 13. Reggel 7 órakor a *Ferencz József*-térén egybegyűlt törzstisztikar, a főhercegek, a román trónörökös és a *Harkányról* kocsin ideérkezett katonai attasék lóra ültek. Mikor a királynak jelentették, hogy a tisztikar egybegyűlt, ő Felsege fél 8 órakor élükre lovagolt és az attaséktól, a főhercegektől, a honvédelmi és a hadügyminisztertől környezve kilovagolt *Rakitovec-Porecz* felé, a honnan szembejötték a zágrábi hadtestnek a *Drava* felé előnyomuló előcsapatai. Erre a felség kíséretével visszafordult *Miholjác*ra, majd a *Dráva*hoz lovagolt, hogy onnan figyelje a csapatok felvonulását. Holnap délután 2 órakor már *Görcsönyben* lesz udvari ebéd.

Khuen-Héderváry gróf horvát bán és *Cseh* Ervin miniszter a délelőtt folyamán beirták nevüket *Ferencz Ferdinánd*, *Lipót Szalvátor* és *József* főhercegek-nél, továbbá *Beck* Frigyes bárónál *Krieghammer* Ödön és *Fejérváry* Géza báró minisztereknél a feltett látogatóivekre. Reggel óta szitáló eső esik, a mely kissé megnehezíti a telvonulást. (M. T. I.)

Vér a választáson.

Nagy-Somkut, szept. 13. (Saj. tud. táv.) A nagysomkuti választókerületben *Bamberger* Béla szabadelvűpárti a képviselőjelölt, a ki 30 koronával vette meg állítólag a voksokat. E körülmény miatt zavargás támadt a választók között és oly annyira elmergesedett, hogy a csendőrök közbelépése vált szükségessé. A zavargás nem csillapodván, a parancsnok kénytelen volt tüzet vezényelni, melynek következtében két ember súlyosan megsebesült. Az esetről *Szell* Kálmánnak sürgönyileg tettek jelentést.

Mac Kinley állapota.

Buffalo, szeptember 12. Ma délután fél 4 órakor a következő orvosi jelentést adták ki *Mac Kinley* állapotáról: Az elnök állapota ugyanolyan, mint ma reggel volt. A beteg fáradtságról panaszodik. Az elnök tovább is elég táplálékot vesz. Erverés 126, hőmérséklet 100.2.

Buffalo, szeptember 12. Este fél 9 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: Az elnök állapota este nem volt egészen jó. A táplálékot, a melyet kapott, nem emésztette

meg jól. Ürülés nem volt. Az érverés nem volt kielégítő. Két órája azonban a beteg állapota javult. A seb jó állapotban van. Az elnök nyugodtan alszik. Hőmérséklet 100,2, érverés 128.

Buffalo, szeptember 13. Az elnök ágya körül összegyűlt orvosok ma reggel 8 órakor mind kijelentették, hogy az elnök állapota válságos.

Mac Kinley haldoklik.

Buffalo, szeptember 13. **Mac Kinley haldoklik.** *Osszes kezelőorvosai lemondtak a reményről, hogy felépüljön az Unio elnöke.* Hirtelen támadt **vérmérgezés** okozta, hogy állapotában igen súlyos rosszabbodás állott be. Tegnap este friss kötést akartak a már hegedő sebre alkalmazni, ekkor ruhájának egy foszlánya belejutott a sebbe és benne is maradt. Tegnap délután még jól érezte magát, cigarettázott is. Estefelé rosszullétről panaszkodott. *Ekkor állapították meg kezelőorvosai a vérmérgezést.*

Mac Kinley utolsó órái.

Budapest, szept. 13. (Saját tud. táv.) Mac Kinley állapota ma délután nagyon komolyá vált s az orvosok a conciliumon kimondták, hogy *menthetetlen.* Az esti órákban *beállott az agonia, az elnök aligha éri meg a reggelt.*

Császárok találkozása.

Hela, szept. 13. Délután 1 óra tájban a Kaiser Wilhelm II. pánczéloshajón dejeuner volt. Vilmos császár jobbján Miklós czár, balján Alexej nagyherceg, az orosz czár jobbján Bülow gróf birodalmi kanczellár, a felségekkel szemben Köster tengernagy, Tirpitz miniszter és Lumen orosz altengernagy ült. A gyakorlat befejezése után Miklós czár arra kérte Vilmos császárt, hogy legnagyobb megelégedését közzölje a német hajórajjal. Este 7 óra tájban a hajóraj visszatért kikötő-állomására. Vilmos császár a Standard-ra kísérte az orosz czárt, azután visszatért a Hohenzollern-ra.

Hela, szept. 13. A felségek és Alexej nagyherceg reggel 9 órakor Kaiser Wilhelm II. csatahajójával mentek a flottagyakorlatokra. A vörös fél Ardin tengernagy parancsnoksága alatt öt sorhajóval megtámadta a Henrik herceg parancsnoksága alatt álló két ellenfelet, a mely a nyugati hajórajból és a dánzangi partvédő-hajórajból (négy-négy sorhajóból) alakult. A vörös félnek a partvédő hajórajra intézett támadását visszaverték, a melyben a parti erődök is közreműködtek. Ellenben sikerült a város fél támadása a nyugati hajórajra, a mely támadásnál a torpedónaszádok döntötték el a harcot. Este 8 órakor a Hohenzollern yachton ebéd volt, a melyen jelen volt a két uralkodó, Alexej nagyherceg, Henrik herceg, a két uralkodó kísérete és a tengernagyok. Miklós czár 11 óráig maradt a német császár yachtján, azután visszatért a Standardra. (M. T. I.)

Búrok harca.

Fokváros, szeptember 13. A South African News azt mondja Kitchener augusztus 7-iki proklamációjáról: A két köztársaság pol-

gárai ma is harcolnak függetlenségükért, a mint 23 hónapja teszik. A harc azonban, a mennyire a jövőbe látni lehet, az ő részükről reménytelen. Fegyvereik diadala lehetetlen és a külföld beavatkozása ki van zárva.

London, szeptember 13. A Times-nak jelentik Pretóriából tegnapi kelettel: Blood tábornok augusztus 25-én Viljoen búr parancsnokkal Lydenburgban találkozáskor, azt ajánlotta a búr parancsnoknak, hogy látogassa meg az egyik összpontosított tábort, hogy a búrok minden kétsége eloszoljon, az összpontosított táborok igazgatása és az angolok hadviselési elvei felől. Viljoen maga nem fogadta el a meghívást, de utasította hadsegédét, Malan törzs-tüzérségi hadnagyot, hogy nézze meg a tábort. Malan szerdán megjelent a middelburgi táborban, a hol 7000 ember, férfiak, asszonyok és gyermekek vegyest vannak elhelyezve. Malan kíséret nélkül járt a táborban, kikérdezte a menekülőket és végül kijelentette, hogy valamennyien meg vannak elégedve. Semmiben sincs hiányuk. Csak a hus ellen volt panaszuk, de azt egyenlő minőségben kapják az angol katonák és Middelburg lakosai; természetes, hogy marhalegelők híján ez a hus kevésbé jó. Malan kijelentette, hogy a táborban tapasztalt dolgok nagyon kellemesen lepték meg, azután visszatért Belfastba, hogy Viljoen parancsnokhoz menjen. (M. T. I.)

Pulszky temetése.

Budapest, szept. 13. (Saj. tud. táv.) **Pulszky** Ágostont ma helyezték óriási részvét mellett örök nyugalomra. A temetésen jelen voltak **Szell** Kálmán miniszterelnök, **Hegedüs**, **Plósz**, **Lukács** miniszterek; a szabadelvű párti képviselők java része, választó kerületének, valamint **Selmecz** városának küldöttsége. Sirjánál **Concha** Győző mondta a halotti beszédet.

Spanyolország a kabilok ellen.

Madrid, szept. 13. Sagasta miniszterelnök kijelentette a Heradó-nak egy munkatársa előtt, hogy Spanyolország jegyzékváltás útján az összes hatalmasságokat meggyőzte arról, hogy Marokkóban a statusquo fönntartását óhajlja. A hatalmasságok tehát erkölcsi támogatásban részesítik a spanyol kormányt és megengedték, hogy Spanyolország eljárjon a kabilok ellen azzal a feltétellel, hogy nemzetközi bonyodalmak nem fognak bekövetkezni. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Kecskemét birtokvásárlása. Az Alföldön nem hiába »híres« város Kecskemét, meg is mutatja, hogy részolgal erre a hírességre. A város tulajdonát képező híres Bugacpuszta szomszédságában levő 69190 hold földet megvették Szentkirályi Mórictól. Két évvel ezelőtt pedig a Földváry-családtól szereztek meg ugyancsak a város határával szomszédos Baracs-pusztát, amelynek területe 3600 hold. Ez újabb vételekkel együtt Kecskemét városnak 52.680 hold birtoka van, a mely köztulajdont képez.

Mi kell a szürethez? A kéklő gerezdek s a megrakott tőkék kedves látványát, mely oly szép reményeket nyújt a szőlős gazdának, csakhamar elüzi majd a közelgő szüret. Leszedik a tőkék Isten adta termését s kádakba gyürve préselik ki a drága nedvet. De

hogy mi minden kell egy igazi szürethez, azt Tordai Gábor debreczeni ügyvéd és dalárdai zászlótartó sorolja fel igazában. Följegyzései itt következnek: A szürethez kellenek: Szőlőtermés, hordók, puttonok, sajtófelállítás, sajtókenőszappan, guzskötél — spárgák, forrázó üst — üstláb, oltatlan mész — szóda, kén, drót, dugó, bodnár szerszám, bodnárgyékény, hordókefe, nyomókádak, alsókádak, dézsák, fél-fenekű hordók, szőlődaráló csapos káddal, bornyomó-zsákvarróeszköz, puttonkosár, kártuok, kis teknők, lihu, lopó, tölcser, csap, fertályos kény, sátorponyva, hordóbélyegző vas, szedők, edénynyel, éles késsel, puttonosok, sajtókezelők, hordóleeresztők, tűzifa, talyigás, korcsolyakötél, lámpák, gyertyatartók, kézilámpás, fagygyú és miligyertya, petroleum, gyufa, enniaváló, evőeszközök, tányérok, tálak, bor, ásványvíz, boros kancsók, poharak, dugóhúzó, pálinka és pohár, sör és poharak, pipa, dohány, szivar, vizes-bádog, vastag törülkő, kéztörülkő, pohártörülkő, borforraló, bádogok, ócska újságpapír, cigányzene, pénz.

50.000 diófa. Darányi földművelési miniszter a gazdasági egyletek útján tudatja az érdekelt gazdákkal, hogy Gurahonczon az Arad—Csanád vasúttársaság faiskolájában 50 ezer három-öt éves diófa darabonként 20 fillérrel eladó. Kisgazdák többen is csoportosulva megrendelhetik, legkevesebb 100 darabos mennyiségben. Szegényebb sorsu kisbirtokosok államsegély gyanánt ingyen részesülnek e gyümölcsfákból, ha a szállítási költségeket viselik.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határvidék.

Budapest, szept. 13.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.30
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde

Budapest, szept. 13.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Államvasút	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	433.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. szept. 13-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118.60
Magyar koronajárdék	92.60
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4/10%	121.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.40
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölcsön	176.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	146.50
Osztrák járadék-papírban	98.15
Osztrák járadék ezüstben	98.20
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	95.10
Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16.45
Magyar hitelbankrészvény	625.—
Osztrák hitelintézet részvény	620.50
Párisi vista	—
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.02
Németbirodalmi márka	—
London vista	—
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

